

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Иван Петров – преподавател в катедра „История“ на ПИФ в Югозападен университет „Неофит Рилски“

Относно: конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ в област на науките 2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.2. История и археология, (Нова и най-нова обща история (История на Централна Европа), обявен в ДВ бр.57/04.07.2023 г.

I. Данни за кандидата в конкурса

Гл. ас. д-р Диана Велева Иванова завършва специалност „История“ в ЮЗУ „Неофит Рилски“ през 1995 г. В периода 1996 – 2004 работи като учител. От 2001 до 2004 г е редовен докторант в ПИФ на ЮЗУ „Неофит Рилски“. През 2006 г. придобива ОНС „доктор“ (диплома № 30399/20.04.2006) след успешна защита на дисертационен труд на тема: *„Източноевропейските революции от 1989г. (Полша, Унгария и Чехословакия) и отражението им в България“* пред Специализирания научен съвет по Нова и най-нова обща история при ВАК. От същата 2006 г. работи последователно като асистент и главен асистент в ЮЗУ „Неофит Рилски“. В момента гл. ас. д-р Диана Иванова е **научен секретар** на Правно-историческия факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“. Член е на 2 редакционни колегии на научни списания.

II. Научни трудове, представени за участие в конкурса

Гл. ас. д-р Диана Иванова участва в конкурса с монографичното изследване *„Аспекти на външната политика на държавите от Вишеградската група“*, публикувано в УИ „Неофит Рилски“, Благоевград, 2023, и с втора монография *„1989 – голямата промяна. Рухването на „реалния социализъм“ в Полша, Унгария и Чехословакия“* публикувана на основата на защитения си дисертационен труд, в УИ „Неофит Рилски“, Благоевград, 2007. За участие в конкурса от кандидата са представени също така:

- четири статии (една на английски език), публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация;
- 23 статии (седем на английски език), публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове;
- както и две студии, едната от които на англ. език е публикувана в реферирано и индексирано научно издание.

По показателите в група „Г“, където са нужни 200 точки, от кандидата са представени публикации, формиращи 485 точки. По показателите от група „Д“ – от нужни 50, са представени 190 точки от цитирания, като 45 т. са от цитирания в издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация или в монографии и колективни томове. Гл. ас. д-р Диана Иванова отговаря и на допълнителните изисквания в съответствие с Вътрешните правила на ЮЗУ „Неофит Рилски“ и по отношение на

последната група „Е” от наукометричните показатели (изискуеми 30 т.), като има участие в редица национални и международни научноизследователски проекти, които ѝ носят 225 т. По показателите от група „Е”, кандидатът представя и публикувани две университетски учебни пособия (едното в съавторство), които са допълнителни 30 т. или общо 255 т. по б. „Е”.

III. Научноизследователска и научно-приложна стойност на работите, представени за участие в конкурса от кандидата

Научната продукция за участие в конкурса включва публикации по съвременна обща история след Втората световна война, като преобладаващата част от тях са посветени на историята на централноевропейските държави.

В тематично отношение те може да се обособят в три групи:

- публикации за дейността на Вишеградската група;
- публикации за промените в Централна Европа през 1989 г. и последиците от тях;
- други исторически публикации.

В първата група публикации основно място заема монографията „Аспекти на външната политика на държавите от Вишеградската група“ издадена от УИ на ЮЗУ“ Неофит Рилски“, 2023 г. с общ обем 368 страници.

В структурно отношение книгата се състои от увод, четири глави, заключение, резюме на английски език, приложения, списък на съкращенията и използвани източници.

За създаването на това изследване са използвани много материали от различен характер. Наред с научната литература влизат в обращение големи бази данни от интернет ресурси. Тази възможност за използване на интернет ресурси предизвиква благородна завист сред колегите, занимаващи се със по-старите периоди от време поради значително по-слабата дигитализация на техните архиви.

Бележките под линия са много добри и дават допълнителни данни на читателя. В приложенията са публикувани най-важните документи и решения на Вишеградската група. Езикът на писане е изчистен от чуждици, ясен и логичен.

Приносителите в това изследване са много като ще посоча само най-важните:

1. Сравнението между вътрешнополитическите и икономическите промени в Полша, Унгария и Чехословакия, извършени през 1989 – 1990 г.
2. Анализът на причините за разделянето на Чехословакия и промяната в структурата на Вишеградската група.
3. Застоят във вишеградското сътрудничество.
4. Извеждането на причините за възстановяване дейността на Вишеградската група.
5. Дейността на Международния Вишеградски фонд като единствената институция на Вишеградската група.
6. Разкриване ролята на Вишеградската група при разрешаването на проблемите в Украйна след Оранжевата революция.
7. Представяне посредническата роля на Вишеградската група по програмата Източно партньорство.

8. Позицията на Вишеградската група относно кризата в Украйна от края на 2013 г. и последвалата анексия на Крим и Севастопол.
9. Проследяване на развитието на отношенията между ЕС и Вишеградската група по мигрантската криза.
10. Причините за отказа на държавите от Вишеградската група да приемат квотния принцип при разпределянето на мигранти.
11. Причините за подкрепата за бежанците от войната в Украйна.
12. Различната позиция на Унгария относно санкциите срещу Русия.
13. Кризата във Вишеградската група и изолацията на Унгария

В другите научни публикации, посветени на Вишеградската група ударението пада върху историята на формирането на групата, а също така върху позицията на отделните държави от групата по мигрантската криза през 2015 година.

Втората група публикации са посветени на промените в Централна Европа през 1989 г. и последиците от тях. Това са 2 студии и 6 статии.

Приноси в тях са:

1. - Сравнение между действието на вътрешнополитическите фактори в Полша, Унгария и Чехословакия за начина, по който протичат процесите на трансформация в тях.
2. Разкриване на механизма на смяна на системата във всяка от трите страни.
3. Сравнение между вариантите, приложени в централноевропейските държави, при смяната на системата от съветски тип – анализ на основни документи за събитията през 1989 г.
4. Разкриване на факторите, довели до безпрецедентното решение за допускането на опозицията до управлението в Полша.
5. Изясняване на политическата криза от лятото на 1989 г. и избора на първото некомунистическо правителство в Източна Европа – обяснение за сравнително бавния темп на промените в Полша.
6. Позицията на СССР на ненамеса във вътрешните работи на Чехословакия.
7. Контактите между съветските и чехословашките управляващи от края на 1988 – началото на 1989 г.
8. Политиката на Москва към Чехословакия след 1989 г. – договорът за изтегляне на съветските войски.
9. Детайлно представяне на преговорите между чешката и словашката страна от лятото на 1990 г.
10. Изясняване на факторите, довели до решението за приемане на компромисния Закон за компетенциите на 12 декември 1990 г.
11. Представяне на преговорите между чехите и словаците от 1991 – 1992 г.
12. Изясняване на причините за отказа от референдум за бъдещето на общата държава – извеждане на причините за разделянето на Чехословакия.

Третата група публикации разглеждат различни периоди от историята на Чехословакия, Унгария, Турция както и социалистическата икономическа интеграция.

Приносите са:

1. Изясняване на събитията около Февруарския преврат през 1948 г. на основата на спомените на Прокоп Дъртина – некомунистически министър на правосъдието в правителството на Кл. Готвалд.
2. Анализ на причините за успеха на Февруарския преврат.
3. Разкриване на механизма на унищожаване на опозицията в Чехословакия, а и в Източна Европа в края на 40-те – началото на 50 –те години на XX век .
4. Представяне на процеса срещу Милада Хоракова.
5. Икономическите проблеми пред страните членки на СИВ през 70-те години
6. Обяснява причините за неуспешния опит за социалистическа икономическа интеграция.
7. Анализира ситуацията в Унгария по време на революцията от есента на 1956 г.
8. Разкрива отношението на САЩ и водещите западни държави към Унгарската революция.
9. Разкрива позицията на СССР към неговите сателити.
10. Разкрива отношенията между СССР и Запада в средата на 50-те години.
11. Разкриване причините за стремежа на Турция към присъединяване към ЕИО в началото на 60-те години на XX в.
12. Анализ на причините за провалената евроинтеграция – Кипърския въпрос и военните преврати като пречка за евроинтеграцията на Турция.
13. Анализ на причините за забавянето на преговорите в края на 80-те години .
14. Представяне на започналия преговорен процес и причините за застоя в преговорите

IV. Заключение

Смятам, че с представените научни публикации за участие в настоящия конкурс, гл. ас. д-р Диана Велева Иванова напълно отговаря на изискванията на чл. 24 от Закона за развитие на академичния състав в Република България. Подкрепям кандидатурата ѝ за заемане на академичната длъжност „доцент“ в професионално направление 2.2. История и археология (Нова и най-нова обща история (История на Централна Европа)) за нуждите на катедра „История“ на ЮЗУ „Неофит Рилски“ и ще гласувам за нея.

02.10.2013 г.

доц.. д-р Иван Петров

OPINION

By Assoc. Prof. Dr. Ivan Petrov – lecturer at the History Department of Law and History Faculty at South-West University "Neofit Rilski"

Subject: competition for the academic position of 'associate professor' in the field of sciences 2.2 History and Archaeology, (Modern and Contemporary General History (History of Central Europe), announced in the State Gazette No. 57/04.07.2023.

I. Details of the candidate in the competition

Chief As. Dr. Diana Veleva Ivanova graduated in History from SWU "Neofit Rilski" in 1995. In the period 1996 – 2004, she worked as a teacher. From 2001 until 2004, she was a full-time PhD student at the Law and History Faculty of SWU "Neofit Rilski". In 2006 she acquired the PhD (Diploma No 30399/20.04.2006) after a successful thesis defense on the topic: "The Eastern European Revolutions of 1989 (Poland, Hungary and Czechoslovakia) and their impact in Bulgaria" in front of the Specialized Scientific Council on Modern and Contemporary General History at the Higher Attestation Commission. Since the same 2006, he has been working consecutively as an assistant and chief assistant at SWU "Neofit Rilski". Currently Ch. As. Dr. Diana Ivanova is Scientific Secretary of the Faculty of Law and History of SWU "Neofit Rilski". She is a member of two editorial boards of scientific journals.

II. Scientific papers submitted for participation in the competition.

Ch. As. Dr. Diana Ivanova participated in the competition with the monographic study "Aspects of the Foreign Policy of the Visegrad Group States", published in the Neofit Rilski University of History, Blagoevgrad, 2023, and with a second monograph "1989 – the big change. The Collapse of "Real Socialism" in Poland, Hungary and Czechoslovakia" published based on her defended dissertation, in Neofit Rilski University Blagoevgrad, 2007. For participation in the competition by the candidate are also presented:

- Four articles (one in English) published in scientific journals, referenced and indexed in world-famous databases of scientific information;
- 23 articles (seven in English) published in non-refereed journals with scientific review or published in edited collective volumes;
- As well as two studies, one of which in English language which is published in a refereed and indexed scientific edition.

According to the indicators in group "G", where 200 points are needed, the candidate presents publications forming 485 points. According to the indicators of group "D" – of the required 50, 190 points of citations are presented, 45 points are from citations in editions, referenced and indexed in world-famous databases of scientific information or in monographs and collective volumes. Ch. As. Dr. Diana Ivanova also meets the additional requirements in accordance with the Internal Rules of SWU "Neofit Rilski" and with regard to the last group "E" of the scientific metrics (required 30 points), and has participated in a number of national and international

research projects that bring her 225 points. According to the indicators of group "E", the candidate presents and published two university teaching aids (one in co-authorship), which are an additional 30 points or a total of 255 points under group "E".

III. Research and applied value of the works submitted for participation in the competition by the applicant.

The scientific production for participation in the competition includes publications on contemporary general history after the Second World War, the majority of which are dedicated to the history of Central European countries.

In thematic terms, they can be divided into three groups:

- Publications about the activities of the Visegrad Group;
- Publications on the changes in Central Europe in 1989 and their consequences;
- Other historical publications.

In the first group of publications, the main place is occupied by the monograph "Aspects of the foreign policy of the countries of the Visegrad Group" published by the University Publishing of SWU "Neofit Rilski", 2023 with a total volume of 368 pages.

Structurally, the book consists of an introduction, four chapters, a conclusion, and a summary in English, annexes, a list of abbreviations and sources used.

For the creation of this study, many materials of different nature have been used. Along with the scientific literature, large databases of Internet resources enter into circulation. This opportunity to use Internet resources causes noble envy among colleagues dealing with older periods due to the significantly weaker digitization of their archives.

The footnotes are very good and give additional data to the reader.

The most important documents and decisions of the Visegrad Group are published in the appendices. The language of writing is clear of foreign words, clear and logical.

The contributions to this study are many, and I will point out only the most important ones:

1. The comparison between domestic political and economic changes in Poland, Hungary and Czechoslovakia carried out in 1989-1990.
2. The analysis of the reasons for the division of Czechoslovakia and the change in the structure of the Visegrad group.
3. The stagnation in Visegrad cooperation.
4. Bringing out the reasons for the restoration of the activities of the Visegrad Group.
5. The activity of the International Visegrad Fund as the only institution of the Visegrad Group.

6. Revealing the role of the Visegrad Group in solving the problems in Ukraine after the Orange Revolution.
7. Presentation of the intermediary role of the Visegrad Group under the Eastern Partnership program.
8. The position of the Visegrad Group on the crisis in Ukraine at the end of 2013 and the subsequent annexation of Crimea and Sevastopol.
9. Monitoring the development of relations between the EU and the Visegrad Group on the migrant crisis.
10. The reasons for the refusal of the Visegrad Group countries to accept the quota principle in the distribution of migrants.
11. The reasons for supporting refugees from the war in Ukraine.
12. Hungary's different position on sanctions against Russia.
13. The crisis in the Visegrad Group and the isolation of Hungary

In other scientific publications dedicated to the Visegrad Group, the emphasis is on the history of the group's formation, as well as on the position of the individual countries in the migrant crisis group in 2015.

The second group of publications is devoted to the changes in Central Europe in 1989 and their consequences. These are two studies and six articles.

Contributions to them are:

1. Comparison between the action of domestic political factors in Poland, Hungary and Czechoslovakia on the way in which the transformation processes took place in them.
2. Disclosure of the mechanism of change of system in each of the three countries.
3. Comparison between the options applied in Central European countries in the change of the Soviet-type system - analysis of basic documents on the events in 1989.
4. Disclosure of the factors that led to the unprecedented decision on the admission of the opposition to government in Poland.
5. Clarification of the political crisis of the summer of 1989 and the election of the first non-communist government in Eastern Europe - An explanation for the relatively slow pace of change in Poland.
6. The position of the USSR of non-interference in the internal affairs of Czechoslovakia.
7. Contacts between the Soviet and Czechoslovak rulers from late 1988 to early 1989.
8. Moscow's policy towards Czechoslovakia after 1989 – the treaty on the withdrawal of Soviet troops.

9. Detailed presentation of the negotiations between the Czech and Slovak sides since summer of 1990.

10. Clarification of the factors that led to the decision to adopt the compromise Law on competences on 12 December 1990.

11. Presentation of the negotiations between the Czechs and the Slovaks from 1991 – 1992.

12. Clarification of the reasons for the refusal to hold a referendum on the future of the common state - deducing the reasons for the partition of Czechoslovakia.

The third group of publications examines different periods of the history of Czechoslovakia, Hungary, Turkey as well as socialist economic integration.

The contributions are:

1. Clarification of the events surrounding the February 1948 coup d'état based on the memories of Prokop Drtina, non-communist Minister of Justice in the government of Klement Gottwald.

2. Analysis of the reasons for the success of the February coup.

3. Revealing the mechanism of destruction of the opposition in Czechoslovakia and in Eastern Europe in the late 1940s – early 1950s.

4. Presentation of the trial of Milada Horáková.

5. Economic problems facing the Economic Assistance Council member countries in the 1970s.

6. Explain the reasons for the failed attempt at socialist economic integration.

7. Analyzes the situation in Hungary during the revolution of autumn 1956.

8. Reveals the attitude of the United States and the leading Western countries towards the Hungarian Revolution.

9. Reveals the position of the USSR towards its satellites.

10. Reveals relations between the USSR and the West in the mid-1950s.

11. Revealing the reasons for Turkey's aspiration to join the EEC in the early 1960s.

12. Analysis of the reasons for the failed European integration - the Cyprus issue and the military coups as an obstacle to Turkey's European integration.

13. Analysis of the reasons for the delay in negotiations in the late 1980s.

14. Presentation of the negotiation process that has started and the reasons for the stalemate in the negotiations

IV. Conclusion

I believe that with the presented scientific publications – in this competition, Ch. As. Dr. Diana Veleva Ivanova fully meets the requirements of art. 24 of the Law on the Development of

Academic Staff in the Republic of Bulgaria. I support her candidacy for the academic position of Associate Professor in a professional field 2.2. History and Archaeology (Modern and Contemporary General History (History of Central Europe)) for the needs of the History Department of SWU "Neofit Rilski" and I will vote for it.

Ass. Prof. Dr. Ivan Petrov